

Міністерство освіти і науки України

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНІЙ
УНІВЕРСИТЕТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник ректора

проф. _____ І.П. Гладкий

« _____ » _____ 2009 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з дисципліни «Міжнародна економіка»
(за вимогами кредитно-модульної системи навчання)

Робоча навчальна програма складена к.е.н., доцентом кафедри міжнародної економіки Покатаєвою К.П. на основі освітньо-професійної програми для галузі знань 0305 – «Економіка та підприємництво» та навчального плану за напрямом 6.030503 – «Міжнародна економіка».

Рецензент

Завідувач кафедри міжнародної економіки
доктор економічних наук, професор

А.В. Гриньов

Робоча навчальна програма розглянута та ухвалена на засіданні кафедри Міжнародної економіки
(протокол № _____ від « ____ » _____ 2009 р.)

Завідувач кафедри
доктор економічних наук, професор

А.В. Гриньов

Схвалено Радою (методичною комісією) факультету Управління та бізнесу
(протокол № _____ від « ____ » _____ 2009 р.)

Голова Ради (методичної комісії)
факультету Управління та бізнесу
кандидат економічних наук, професор

І.А. Дмитрієв

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис навчальної дисципліни

«Міжнародна економіка» (система змістових модулів)

Характеристика обсягів підготовки	Характеристика лекційного потоку	Характеристика навчального процесу
Загальний обсяг – 10 кредитів Усього годин – 360 год. Усього змістових модулів – 27. Усього блоків змістових модулів – 5. Усього залікових модулів – 5. Один змістовий модуль – 8-17 год. Один заліковий модуль – 54-108 год. Усього аудиторних годин на тиждень – 4 (лекцій – 2 год., практичних занять – 2 год.).	Галузь знань – 0305 «Економіка та підприємництво». Напрямок підготовки – 6.030503 «Міжнародна економіка». Освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр. Кількість навчальних груп у потоці – 2. Лектор, відповідальний за курс – доцент Покатаєва Катерина Петрівна.	Навчальна дисципліна – обов'язкова Рік підготовки – 3. Семестр навчання – 5,6. Кількість годин: лекцій – 72, практичних занять – 72, самостійних робіт студентів (СРС) – 216, індивідуальна робота (консультації) – 22. Модульний контроль (види контролю: усне опитування, письмова контрольна робота, тестові завдання). Підсумковий контроль: інтегрований іспит.

Предмет навчальної дисципліни

Предметом навчальної дисципліни є принципи функціонування системи національних економік різних країн (світове господарство) та їх взаємовідносин, що виходять за національні межі у процесі міжнародного поділу праці, інтернаціоналізації, інтеграції та глобалізації (система міжнародних економічних відносин).

2. Мета та завдання

Метою дисципліни є формування у майбутніх фахівців-економістів системи теоретичних знань, умінь та практичних навичок у галузі міжнародної економіки, форм, методів та механізмів реалізації міжнародних економічних відносин.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» студенти повинні:

Знати (згідно вимог ОПП за напрямом та рівнем підготовки):

- сутність та структуру, закони та закономірності функціонування, тенденції й особливості розвитку, актуальні проблеми міжнародної економіки;
- понятійний апарат, що застосовується у світовій господарській практиці;
- форми, методи, принципи, суб'єкти й об'єкти, рівні, чинники і середовище розвитку міжнародної економічної діяльності;

- форми і механізми реалізації міжнародних економічних відносин, специфіку їх функціонування, розвитку та взаємодії;
- особливості функціонування світових ринків – товарів і послуг, праці, фінансового ринку;
- специфіку міжнародного виробництва, торгівлі та руху факторів виробництва – прямих іноземних інвестицій, міжнародного кредиту, міжнародної трудової міграції;
- принципи функціонування світової валютної системи й організації міжнародних розрахунків;
- структуру платіжного балансу;
- процеси взаємодії та зближення виробничих, господарських, фінансових та інших комплексів суб'єктів міжнародної економіки (процеси міжнародної регіональної інтеграції) та глобалізаційні процеси у міжнародній економіці;
- інституційну структуру та механізми регулювання міжнародної економіки.

Вміти (згідно вимог ОКХ за напрямом та рівнем підготовки):

- творчо аналізувати стан системи міжнародних економічних відносин, визначати проблеми та тенденції їх розвитку;
- застосовувати методи кількісного вимірювання наслідків різних форм міжнародних економічних відносин;
- аналізувати практику здійснення міжнародної економічної діяльності та механізми її регулювання.
- творчо аналізувати й оцінювати світогосподарські явища та процеси у контексті національних інтересів України.

Мати уявлення (згідно вимог структурно-логічної схеми підготовки фахівця) про місце дисципліни в системі наукових знань, загальну картину функціонування міжнародної економіки (світового господарства) як цілісної системи тісно пов'язаних між собою міжнародним поділом праці та міжнародними економічними відносинами національних економік, дію економічних законів на міжнародному рівні, форми та механізм міжнародних економічних відносин, особливості та перспективи розвитку міжнародних інтеграційних процесів, перспективні сфери і форми взаємодії економіки України зі світовою економікою, діяльність міжнародних економічних інститутів та організацій, глобальні проблеми сучасності, а також про основи зовнішньоторговельної, валютно-кредитної та виробничо-інвестиційної політики.

У подальшому отримані знання з дисципліни будуть використані при вивченні таких фахових дисциплін: міжнародні фінанси, торгівельні операції міжнародних корпорацій, міжнародна економічна діяльність України, міжнародний менеджмент, міжнародна інвестиційна діяльність, валютні операції, міжнародна торгівля, а також при дипломному проектуванні.

3. Зміст навчальної дисципліни

Вступ

Місце дисципліни в системі економічних наук. Вступ до міжнародної економіки. Структура курсу. Теоретико-методичні особливості навчального процесу з дисципліни «Міжнародна економіка». Організаційно-методичні рекомендації щодо самостійної роботи студентів. Контроль знань і умінь за дисципліну. Література.

Блок змістових модулів (розділ) 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ

Змістовий модуль (тема) 1 Міжнародна економічна система

Мета, предмет і завдання курсу «Міжнародна економіка». Передумови становлення та розвитку міжнародної економіки (МЕ).

Міжнародний поділ праці (МПП) й інтернаціоналізація господарського життя. Міжнародний поділ праці – вихідна основа розвитку світогосподарських зв'язків. Сутність МПП, єдність та відмінності внутрикrajнного та МПП. Теорії абсолютних та порівняних переваг – основа розвитку МПП. Показники та фактори розвитку МПП, етапи розвитку та фактори-мотиви участі країн у МПП. Типи МПП: загальний, частковий, одиничний. Форми МПП – міжнародна спеціалізація і кооперування виробництва та напрямки їх розвитку. Основні тенденції міжнародного поділу праці. Вплив технологічної революції на розвиток МПП. Головні організаційно-економічні форми втілення МПП. Основні тенденції розвитку і фактори поглиблення системи МПП у сучасних умовах. Проблеми поглиблення участі України у міжнародному поділі праці. Інтернаціоналізація господарського життя і зміни у міжнародному поділі праці. Інтернаціоналізація господарського життя як закономірність розвитку цивілізації. Місце інтернаціоналізації господарського життя в розвитку цивілізації. Основні риси процесу інтернаціоналізації господарського життя. Суспільні рушії інтернаціоналізації господарського життя. Система внутрішніх суперечностей ринкової системи господарювання як рушійна сила її розвитку. Загальноекономічні аспекти розвитку інтернаціоналізації господарського життя та її форми. Нові тенденції розгортання процесів інтернаціоналізації виробництва в сучасних умовах. Значення процесу інтернаціоналізації господарського життя в сучасних умовах та його наслідки.

Сутність і структура, суб'єкти й об'єкти, критерії міжнародної економіки. Загальне поняття «міжнародна економіка». Матеріальний зміст міжнародної економіки та її структура. Системні ознаки (концепт) міжнародної економіки. Суб'єкти й об'єкти міжнародної економіки. Рівні економічної діяльності суб'єктів МЕ. Системне визначення предмета міжнародної економіки.

Світове господарство (СГ) як економічна категорія: поняття і сутність. Світове господарство як сукупність національних господарств і як єдиний наднаціональний простір. Суб'єкти, принципи формування і фактори розвитку СГ. Періодизація становлення та розвитку сучасного світового господарства, рівні і цикли його розвитку. Якісний та кількісний аспекти розвитку СГ.

Міжнародні економічні відносини (МЕВ) як складова світового господарства: теоретичні та загально методологічні питання. Поняття й основні форми МЕВ. Сутність, об'єктивна основа, принципи, значення й особливості реалізації МЕВ. Механізм, функціональні інструменти й інститути МЕВ. Історія міжнародних економічних відносин. Види, характерні особливості й умови розвитку сучасних МЕВ. Рівні розвитку МЕВ: функціональні, економічні, територіальні, за суб'єктами діяльності. Моделі розвитку міжнародних економічних відносин. Сучасні міжнародні економічні відносини: від конфронтації до співробітництва. Наслідки змін у світовому господарстві для МЕВ. Роль МЕВ у вирішенні глобальних економічних проблем світового господарства та у процесі інтеграції України в систему світогосподарських зв'язків. Новий міжнародний економічний порядок – як концепція перебудови МЕВ.

Світовий ринок. Поняття світового ринку. Становлення і розвиток (еволюція форм) світового ринку. Характерні риси світового ринку. Міжнародний рух товарів як ознака світового ринку.

Закони та закономірності, тенденції й особливості розвитку міжнародної економіки. Специфіка дії економічних законів і закономірностей на міжнародному рівні (закон інтернаціоналізації господарського життя, виробництва та обміну, інтернаціональна форма закону вартості, закон міжнародної конкуренції, нерівномірності економічного розвитку, міжнародного поділу праці, економічної інтеграції). Проблеми подолання суперечностей розвитку МЕ: об'єктивна основа й основні види суперечностей у світогосподарських зв'язках, механізм розв'язання суперечностей світового господарства. Національна й міжнародна економічна безпека.

Характерні риси, ознаки й особливості МЕ. Етапи, умови та фактори розвитку МЕ. Характер і тенденції розвитку світогосподарських зв'язків на сучасному етапі.

Змістовий модуль (тема) 2

Національні економіки та їх взаємодія

Сутність відкритої економіки. Тенденція до відкритої економіки. Фактори розвитку та переваги відкритості економіки.

Багатомірність системи світового господарства. Головні елементи системи світового господарства. Регіональний принцип групування і головні регіональні групи країн світу (регіональна структура СГ). Соціально-економічний принцип систематизації країн світу. Нерівномірність соціально-економічного розвитку країн світу та їх типологія. Класифікація країн світу: групи країн у світовій економіці, основні макроекономічні параметри та показники категоризації економічного становища різних країн у системі світогосподарських зв'язків,

критерії групування країн у світовій економіці. Регіони у сучасному світовому господарстві: економіка промислово розвинутої зони, основні риси економіки перехідного періоду, сучасне господарство країн, що розвиваються, економіка «нових індустріальних країн».

Економічна взаємозалежність країн. Міждержавна господарська взаємодія. Місце і роль МЕВ у розвитку національних економік. Нові горизонти європейського співробітництва та країни «третього світу» в системі міжнародних економічних відносин.

Змістовий модуль (тема) 3 Міжнародна економічна діяльність

Сутність і форми міжнародної економічної діяльності (МЕД). Принципи МЕД. Конкретні вигоди від МЕД. Сучасні форми МЕД і характерні прояви міжнародних взаємозв'язків. Транснаціональні корпорації (ТНК) та фінансово-промислові групи (ФПГ) як організаційні форми міжнародної економічної співпраці. Принципові питання започаткування МЕД.

Середовище міжнародної економічної діяльності. Економічна підсистема середовища МЕД. Політико-правова підсистема середовища МЕД. Технологічна підсистема середовища МЕД. Соціально-культурна підсистема середовища міжнародної економічної діяльності.

Змістовий модуль (тема) 4 Основні завдання для СРС за змістовими модулями 1,2,3

1. Сутність і структура міжнародної економіки.
2. Міжнародний поділ праці.
3. Інтернаціоналізація господарського життя.
4. Світове господарство.
5. Міжнародні економічні відносини: поняття й основні форми.
6. Механізм, функціональні інструменти й інститути МЕВ.
7. Моделі розвитку міжнародних економічних відносин
8. Світовий ринок.
9. Закони і закономірності, тенденції й особливості розвитку міжнародної економіки.
10. Відкрита економіка: сутність, переваги, тенденції.
11. Класифікації країн світу.
12. Перспективи економічного співробітництва країн світу.
13. Економічна взаємозалежність країн світу.
14. Сутність і форми міжнародної економічної діяльності.
15. Середовище міжнародної економічної діяльності.

Модульний контроль знань за змістовими модулями 1,2,3 (заліковий модуль №1) здійснюється у формі поточного тестування, усного опитування, виступу з доповідями.

Блок змістових модулів (розділ) 2 МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ ТА СВІТОВІ РИНКИ

Змістовий модуль (тема) 5 Теорія міжнародної торгівлі

Міжнародна торгівля (МТ) як важлива складова міжнародної економіки: поняття, об'єкти та суб'єкти. Економічна основа міжнародної торгівлі. Міжнародна торгівля товарами (МТТ) та міжнародна торгівля послугами (МТП), електронна торгівля. Специфічні риси МТ. Основні показники МТ: показники обсягу та результативності (натуральні та вартісні) та структурні (якісні) показники. Основні фактори зростання міжнародного товарообігу. Значення міжнародного обміну в системі МЕВ на сучасному етапі. Особливості розвитку МТ. Вплив НТР на структуру міжнародної торгівлі. Стандартизація товарів на світовому ринку. Міжнародні товарні номенклатури. Штрихові коди. Міжнародна асоціація товарної нумерації в Європі EAN International. Асоціація «EAN-Україна».

Концепції (теорії) міжнародної торгівлі та їх еволюція. Класичні теорії міжнародної торгівлі: меркантилізм; модель «ціни-золото-потіки» Д.Х'юма; неомеркантилізм; теорія абсолютних переваг А.Сміта; теорія порівняльних (відносних) переваг Д.Рікардо. Неокласичні теорії міжнародної торгівлі: теорія міжнародної торгівлі Хекшера-Оліна – теорема співвідношення факторів виробництва (теорема відносної забезпеченості факторами виробництва) Хекшера-Оліна та її тестування (парадокс Леонт'єва й його пояснення) і теорема вирівнювання цін на фактори виробництва Хекшера-Оліна-Самуельсона. Альтернативні (неотехнологічні) теорії міжнародної торгівлі: теорія життєвого циклу товару Р.Вернона; теорія ефекту масштабу та недосконалої конкуренції П.Кругмана; теорія конкурентних переваг (концепція міжнародної конкурентоспроможності нації) М.Портера; теорія розміру країни; теорія подібності країн, або теорія попиту, що перетинається Б. Ліндера; теорія технологічного розриву М.Познера; теорія внутрігалузевої торгівлі Б.Баласса; теорія «зовнішньоторговельного мультиплікатора»; теорема Рибчинського. Теорії міжнародної торгівлі послугами.

Форми та методи здійснення міжнародної торгівлі. Торгові посередники на світовому ринку.

Змістовий модуль (тема) 6 Світовий ринок товарів і послуг

Засади й особливості ціноутворення на світовому ринку. Сутність та основні види світових цін. Інтернаціональна вартість і світова ціна, її ознаки. Ціноутворюючі фактори. Множинність цін на світовому ринку. Рівні світових цін. Ціноутворення на різних типах світових товарних ринків. Практика та методи визначення зовнішньоторговельних цін. Інформаційна система світових цін товарних ринків.

Динаміка, структура та тенденції розвитку сучасної міжнародної торгівлі. Кон'юнктура товарних ринків – сутність, фактори формування і розвитку, система показників вивчення і основні форми проявлення. Товарна структура міжнародної торгівлі: структура МТ за групами та видами продукції, структура МТ за товарними формами, структура МТ за рівнем торгівельних потоків. Географічний (територіальний) аспект структури міжнародної торгівлі – розподіл товарообігу за соціально-економічними угрупованнями країн; головні причини і наслідки збільшення взаємної торгівлі промислово розвинутих країн; роль країн, що розвиваються, в МТ; місце нових індустріальних країн (НІК) у світовій торгівлі; країни з перехідною економікою в МТ; проблеми реструктуризації зовнішньої торгівлі нових незалежних держав. Інституціональна структура міжнародної торгівлі. Динаміка світового товарообороту: темпи та фактори зростання МТ, особливості динаміки територіально-товарної структури МТ, нерівномірний розвиток і структурні зрушення МТ. Особливості та тенденції МТ на сучасному етапі. Монополізація світової торгівлі. Діяльність ТНК і конкурентна боротьба на світовому ринку. Види товарних ринків за ступенем монополізації. Закритий і відкритий сектори світового ринку, їх особливості.

Значення світового ринку послуг, передумови його формування. Специфічні риси міжнародної торгівлі послугами, її динаміка, структура і географічні напрямки. Сегменти світового ринку послуг і тенденції їх розвитку на сучасному етапі. Специфіка ринку послуг та його регулювання на міжнародному рівні. Міжнародний лізинг, його види. Лізинг за терміном оренди. Особливості рейтингу. Головні країни-експортери лізингових послуг. Значення міжнародного лізингу. Міжнародні інжинірингові та консультаційні послуги. Туристські послуги на світовому ринку. Міжнародні туристські потоки. Фактори розвитку міжнародного туризму. Страхові послуги. Франчайзинг в системі міжнародних послуг. Регулювання умов використання товарних знаків. Мадридська угода про їх міжнародну реєстрацію.

Зовнішньоторговельна діяльність України на сучасному етапі, місце та роль України в міжнародній торгівлі. Україна – СОТ. Україна на міжнародному ринку послуг.

Змістовий модуль (тема) 7

Міжнародна торгова політика

Виграш і розподіл доходів від міжнародної торгівлі. Проблеми нееквівалентного обміну. Поняття «умови торгівлі» та його економічний зміст.

Регулювання міжнародних торговельних відносин. Експортно-імпортна (зовнішньоторговельна) політика держави: поняття та типи. Методи та інструменти державної зовнішньоторговельної політики. Тарифні методи регулювання міжнародної торгівлі: митний тариф на імпорт, експортний тариф, митний союз. Нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі: квотування, добровільні обмеження експорту, експортні субсидії, демпінг, міжнародні картелі, економічні санкції. Дві тенденції в міжнародній торговельній політиці: протекціонізм та фритредерство (лібералізація торгівлі). Протекціоністські

інструменти торгівельної політики. Економічні наслідки протекціоністської політики. Особливості розвитку зовнішньоторговельної політики держав. Проблеми орієнтації торгівельної політики країн, що розвиваються. Торгівельна політика країн з перехідною економікою.

Протиріччя міжнародної торгівлі («торгові війни») та шляхи їх урегулювання. Причини виникнення й особливості протиріч у міжнародній торгівлі. Прояви дискримінації в МТ. Торгові конфлікти. Регіоналізм у міжнародній торгівлі (регіональне торговельне співробітництво), основні регіональні блоки.

Економічні інститути, що регулюють міжнародну торгівлю. ГАТТ (Генеральна угода щодо тарифів і торгівлі) та ЮНКТАД (Конференція ООН з питань торгівлі й розвитку). Перетворення ГАТТ у Світову організацію торгівлі (СОТ). Реорганізація КОКОМ (Координаційна Рада з експортного контролю). Міжнародна торгова політика в рамках ГАТТ/СТО. Значення торгових договорів і угод у сучасних умовах. Діяльність Міжнародної торгової палати.

Змістовий модуль (тема) 8 **Міжнародний науково-технологічний обмін**

Сутність, передумови, особливості і форми міжнародних науково-технічних відносин: патентні відносини, ліцензійні відносини, відносини з приводу «ноу-хау». Комерційний зміст науково-технічних знань. Інноваційна діяльність як фактор розвитку сучасної економіки. Інтернаціоналізація науково-технічної діяльності.

Міжнародна передача технології. Сучасні умови і фактори міжнародного обміну технологіями, форми їх передачі. Патентна угода. Ліцензійна угода. Ноу-хау. Угода на інжиніринг. Франчайзинг. Канали та форми передачі технології. Світовий ринок технологій: структура, особливості, сучасні тенденції розвитку. Суб'єкти й об'єкти світового ринку технологій.

Міжнародні науково-технічні програми: цілі, методи фінансування, механізм реалізації.

Торгівля ліцензіями в міжнародному науково-технічному обміні. Значення і обсяги міжнародної торгівлі ліцензіями. Види ліцензійних угод. Особливості підготовки, оформлення і реалізація ліцензійних угод, головні країни-експортери ліцензій. Внутріфірмова ліцензійна торгівля. Стан та перспективи міжнародної торгівлі ліцензіями та «ноу-хау».

Рівні науково-технічної інтеграції: науково-виробнича кооперація на рівні фірм, реалізація спільних науково-технічних програм регіональними економічними угрупованнями, регіональне і глобальне співробітництво в авангардних галузях НТП. Міжнародне технічне сприяння. Технологічні гранти.

Тенденції розвитку міжнародного науково-технічного та інноваційного ринку. Перспективи включення науково-технічного потенціалу України в міжнародні науково-технічні зв'язки.

Змістовий модуль (тема) 9

Світовий фінансовий ринок

Сутність, мета й основні функції світового фінансового ринку (СФР). Класифікація суб'єктів (індивідуальних та інституціональних, основних та інфраструктурних учасників) й об'єктів (грошових та фінансових інструментів) СФР. Структура СФР: міжнародний грошовий ринок (валютний ринок, міжбанківський ринок, обліковий ринок) і міжнародний ринок капіталів (кредитний ринок, фондовий ринок, у т.ч. ринок цінних паперів). Євроринок: фактори розвитку та сектори. Нові міжнародні фінансові інструменти.

Види діяльності на СФР. Механізм функціонування СФР. Світові моделі функціонування фінансових ринків. Ціноутворення на світовому фінансовому ринку.

Міжнародні фінансові центри, передумови їх функціонування. Податкові гавані. Офшорні зони. Фінансові ринки, що розвиваються в системі МЕВ: ознаки та функціонування. Сучасні тенденції розвитку світового фінансового ринку.

Міжнародний рух капіталу: сутність, причини та етапи розвитку. Класифікація форм міжкраїнної міграції капіталу. Міграція капіталу в підприємницькій формі й її сучасні особливості. Міграція позикового капіталу та становлення світового ринку позикового капіталу (СРПК). Чинники, що стимулюють вивіз капіталу. Наслідки міжнародного руху капіталу для країн-експортерів і країн-імпортерів капіталу. Сучасні особливості, динаміка та тенденції міжнародного руху капіталу. Географія вивозу капіталу. Рух капіталів міжнародних корпорацій. Держава та рух капіталу. «Втеча» капіталу. Економічна допомога.

Міжнародні валютно-кредитні та фінансові інститути. Група Світового банку: мета створення, функції, структура. Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР). Міжнародна фінансова корпорація (МФК). Міжнародна асоціація розвитку (МАР). Багатостороннє агентство гарантії інвестицій (БАГІ). Міжнародний валютний фонд (МВФ) як одна з головних фінансових організацій: компетенція, фінансові кошти, організаційна структура, особливості кредитної діяльності. Фонди МВФ. Програми МВФ в Україні. Банк міжнародних розрахунків (БМР) у системі регулювання валютно-кредитних відносин. Група десяти («Паризький клуб»). Лондонський клуб. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Акціонери банку, цілі, умови надання кредитів, фонди ЄБРР. Головні напрями діяльності ЄБРР в Україні. Європейський Інвестиційний банк (ЄІБ), особливості його діяльності. Регіональні банки реконструкції та розвитку в Африці, Азії, Латинській Америці, їх роль в кредитуванні країн, що розвиваються.

Україна на світовому фінансовому ринку та у міжнародних валютно-фінансових організаціях.

Змістовий модуль (тема) 10

Світовий ринок праці

Загальні закономірності створення світового ринку робочої сили, головні регіони і центри її міжнародного тяжіння та експорту: США, Західна Європа, Африка. Азіатсько-Тихоокеанський регіон. Латинська Америка, нові центри.

Міжнародні монополії і ринок праці. Вплив міжнародної міграції робочої сили на ринок праці. Вплив міжнародної економічної інтеграції на інтернаціоналізацію ринку праці. Програми стимулювання еластичності світового ринку праці і забезпечення зайнятості населення. Гнучкість ринку праці.

Міжнародний ринок спеціалістів високої кваліфікації («золотих комірців») і проблема «відпливу умів». Місце робітників-мігрантів у структурі сучасного ринку праці. Форми і засоби експлуатації робочих-іммігрантів.

Україна на світовому ринку праці. Інтелектуальна еміграція з України.

Змістовий модуль (тема) 11

Міжнародна трудова міграція

Міжнародна міграція робочої сили (ММРС) у системі світогосподарських зв'язків. Міжкраїнне та міжрегіональне переміщення трудових ресурсів: економічна природа, причини та основні форми. Сучасні риси міжнародної трудової міграції. Масштаби, форми, види, динаміка й головні напрями сучасних міграційних процесів. Вплив НТР і ТНК на міжнародну трудову міграцію. Основні етапи та напрями міжнародної міграції робочої сили. «Хвилі» міжнародної трудової міграції та їх основні особливості. Біженці.

Соціально-економічні наслідки міжнародної трудової міграції. Наслідки для країн імміграції. Наслідки для країн еміграції. Економічні ефекти міграції. Міжнародна міграція робочої сили та платіжні баланси країни. Позаекономічні наслідки міграції робочої сили.

Державне і міжнародне регулювання міграційних процесів. Міжнародно-правові засади міжкраїнної трудової міграції. Міжнародна організація праці (МОП) і її роль у вирішенні питань безробіття і захисту прав трудящих. Державне регулювання міжнародної міграції робочої сили та державна міграційна політика: сутність, види, інструменти. Імміграційна політика країн-імпортерів трудових ресурсів. Еміграційна політика країн-експортерів трудових ресурсів. Проблеми трудової міграції і ринку робочої сили в Україні. Міграційна політика України.

Змістовий модуль (тема) 12

Основні завдання для СРС за змістовими модулями 5,6,7,8,9,10,11

1. Міжнародна торгівля: поняття, особливості, об'єкти і суб'єкти.
2. Динаміка, структура і тенденції розвитку сучасної міжнародної торгівлі.
3. Основні показники міжнародної торгівлі.
4. Форми та методи здійснення міжнародної торгівлі.

5. Концепції (теорії) міжнародної торгівлі.
6. Ціноутворення на світовому ринку.
7. Виграш і розподіл доходів від міжнародної торгівлі.
8. Регулювання міжнародних торговельних відносин.
9. Світовий ринок послуг.
10. Зовнішньоторговельна діяльність України.
11. Сутність, структура та інструменти світового фінансового ринку.
12. Механізм функціонування світового фінансового ринку.
13. Світові моделі фінансових ринків.
14. Ціноутворення на світовому фінансовому ринку.
15. Міжнародні фінансові центри та фінансові інститути.
16. Україна на світовому фінансовому ринку.
17. Світовий ринок робочої сили.
18. Головні регіони і центри міжнародного тяжіння й експорту робочої сили.
19. Україна на світовому ринку праці.
20. Міжнародна міграція робочої сили.
21. Масштаби, форми, види, динаміка і напрями сучасних міграційних процесів.
22. Соціально-економічні наслідки міжнародної трудової міграції.
23. Державне і міжнародне регулювання міграційних процесів.
24. Проблеми трудової міграції і ринку робочої сили в Україні.
25. Форми міжнародних науково-технічних відносин.
26. Міжнародна передача технологій.
27. Світовий ринок технологій.
28. Міжнародні науково-технічні програми.
29. Міжнародна торгівля ліцензіями.
30. Рівні науково-технічної інтеграції.

Модульний контроль знань за змістовими модулями 5,6,7,8,9,10,11 (заліковий модуль №2) здійснюється у формі поточного тестування, усного опитування, виступу з доповідями.

Блок змістових модулів (розділ) 3 МІЖНАРОДНИЙ РУХ КАПІТАЛУ

Змістовий модуль (тема) 13 Прямі інвестиції та міжнародне виробництво

Загальні передумови міжнародної виробничої та інвестиційної діяльності. Міжнародна мобільність чинників виробництва та її форми. Вивіз капіталу та його вплив на розширення масштабів міжнародної виробничої діяльності. Конкуренція як фактор інтернаціоналізації виробничої й інвестиційної діяльності. Розвиток світових ринків позичкового капіталу як фактор інтенсифікації міжнародної виробничої й інвестиційної діяльності. Основні потоки міжнародного капіталообміну.

Прямі зарубіжні інвестиції (ПЗІ): сутність і причини. Теорії міжнародних інвестицій. Основні форми ПЗІ. Технологічний трансферт. Необхідність залучення іноземного капіталу та його значення для національних економік. Економічні ефекти (наслідки) ПЗІ. Теорії міжнародних інвестицій.

Масштаби міжнародних прямих інвестицій, їх розподіл у сучасному світовому господарстві.

Стан, проблеми та перспективи іноземного інвестування в Україні. Інвестиційний клімат в Україні. Міжнародний кредитний й інвестиційний рейтинг України. Форми участі іноземного капіталу в економіці України. Вивіз капіталу з України.

Міжнародний бізнес (МБ): сутність і мотивація. Види і суб'єкти міжнародного бізнесу. Рівні правового регулювання МБ. Вільні економічні зони (ВЕЗ). Класифікація ВЕЗ, особливості функціонування. Діяльність ВЕЗ в різних країнах. Офшорні центри в системі міжнародного бізнесу: структура та класифікація офшорних центрів, види офшорного підприємництва, податкове планування як спосіб використання офшорних центрів.

Розвиток міжнародної виробничої діяльності. Головні форми виробничого співробітництва. Роль НТР у його поглибленні. Міжнародна спеціалізація та кооперування виробництва. Співробітництво на компенсаційній основі. Внутріфірмове міжнародне виробництво.

Транснаціональні корпорації (ТНК) – головні суб'єкти міжнародної виробничої й інвестиційної діяльності. Міжнародні корпорації: поняття, сутність, причини виникнення, види, відмітні риси, еволюція та сучасна стратегія. Критерії транснаціональності корпорації. Чинники внутрішнього середовища ТНК: цілі, технологія, люди, структура. Роль внутрішнього корпораційного обміну. Сучасні форми організаційної структури ТНК. Контрактні форми діяльності ТНК. Типи монопольних об'єднань. Галузева структура виробництва ТНК. Основні особливості діяльності та розвитку ТНК. Малий бізнес в системі ТНК. Роль ТНК та наслідки їх функціонування у світовому господарстві. Протиріччя між ТНК і національно-державною формою політичної організації суспільства. Проблеми регулювання діяльності ТНК.

Спільні підприємства (СП). Передумови і особливості розвитку спільного підприємництва. Організаційно-правові та економічні форми створення і функціонування СП. Масштаби, рівень і динаміка розвитку СП.

Передумови розвитку міжнародної підприємницької діяльності в Україні. Причини появи, етапи становлення та перспективи українських міжнародних компаній та фінансово-промислових груп.

Змістовий модуль (тема) 14

Міжнародне портфельне інвестування

Міжнародне портфельне інвестування: поняття, цілі, сучасні особливості. Інструменти міжнародного портфельного інвестування: акції, облігації, інвестиційні сертифікати, похідні фінансові інструменти (опціони, варанти,

права, ф'ючерсні і форвардні контракти), гібридні фінансові інструменти (продукти фінансового інжинірингу). Євроринок.

Принципи міжнародного портфельного інвестування. Еклектична парадигма Дайнінга. Пасивна й активна інвестиційна стратегія.

Інструменти оцінки інвестиційних якостей цінних паперів міжнародного інвестиційного ринку. Індeksi світових фондових ринків. Міжнародні інвестиційні рейтинги.

Міжнародні інвестиційні операції з цінними паперами. Основні види інвестиційних операцій з цінними паперами. Механізм здійснення інвестиційних операцій з цінними паперами. Депозитарні розписки.

Змістовий модуль (тема) 15 **Міжнародний кредит**

Міжнародний кредит: сутність і специфіка сучасних кредитних відносин. Роль і функції міжнародного кредиту у сфері зовнішньоекономічних зв'язків. Основі форми міжнародного кредиту. Цілі, ознаки та умови надання міжнародного кредиту. Основні види кредитних угод. Операції сек'юритизації. Кредитні міжбанківські ставки. Класифікація кредитів. Міжнародні кредити і міжурядові позики.

Інституціональна структура міжнародного кредиту. Світовий ринок позичкового капіталу: структура і специфіка. Функції СРПК та різноманітність операцій на ньому.

Міжнародні кредитні організації. Регіональні зміни у сфері зовнішніх позичань. Світова криза заборгованості. Проблема зовнішньої заборгованості і значення іноземних кредитів для економічного розвитку України.

Змістовий модуль (тема) 16 **Основні завдання для СРС за змістовими модулями 13,14,15**

1. Міжнародний рух капіталу: сутність, причини, форми і наслідки.
2. Передумови міжнародної виробничої та інвестиційної діяльності.
3. Прямі зарубіжні інвестиції: сутність і причини, основні форми.
4. Теорії міжнародних інвестицій.
5. Економічні ефекти прямих зарубіжних інвестицій.
6. Міжнародний бізнес.
7. Вільні економічні зони та офшорні центри.
8. Форми міжнародного виробничого співробітництва.
9. Спільні підприємства.
10. Транснаціональні корпорації і фінансово-промислові групи.
11. Передумови і розвиток міжнародної підприємницької діяльності в Україні.
12. Стан, проблеми та перспективи іноземного інвестування в Україні.
13. Міжнародний кредит: сутність, функції, основні види і форми.
14. Сек'юритизація.
15. Інституціональна структура міжнародного кредиту.

16. Світовий ринок позичкового капіталу.
 17. Міжнародні кредитні організації.
 18. Проблема зовнішньої заборгованості і значення іноземних кредитів для економічного розвитку України.
 19. Інструменти міжнародного портфельного інвестування.
 20. Євроринок.
 21. Індекси світових фондових ринків.
 22. Міжнародні інвестиційні рейтинги.
 23. Міжнародні інвестиційні операції з цінними паперами
 24. Механізм придбання іноземних цінних паперів за допомогою депозитарних розписок.
 25. Сучасні тенденції міжнародного прямого і портфельного інвестування.
- Модульний контроль знань за змістовими модулями 13,14,15 (заліковий модуль №3) здійснюється у формі поточного тестування, усного опитування, виступу з доповідями.

Блок змістових модулів (розділ) 4 СВІТОВА ВАЛЮТНА СИСТЕМА ТА ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС

Змістовий модуль (тема) 17 Теорії валютних курсів

Валюта і валютний курс. Поняття та види валют. Конвертованість валют. Функції валютного курсу. Види валютних курсів: гнучкі (плаваючі) та фіксовані валютні курси, реальні та номінальні валютні курси. Порядок визначення та режим валютних курсів. Котирування валют. Крос-курс. Валютний паритет. Чинники, що визначають валютний курс. Вплив економічної політики на реальний валютний курс. Моделі валютних курсів. Вибір системи валютного курсу. Основні валютні операції. Валютні обмеження.

Теорії регулювання валютного курсу. Теорія ключових валют (Дж. Вільямс, А. Хансен, Р. Хоутрі, Ф. Грехем). Теорія регульованої валюти: теорія рухливих паритетів (Дж. Кейнс), теорія «рівноваги курсів» (І. Фішер). Теорія фіксованих паритетів та курсів (Дж. Робінсон, Дж. Бікердайк, А. Браун, Ф. Грець). Теорія плаваючих валютних курсів. (М. Фрідмен, Ф. Махлуп, А. Ліндбек, Л. Ерхард). Нормативна теорія (А. Ланьї, Дж. Мід, Р. Манделл). На сьогодні існує кілька теорій, які пояснюють формування валютного курсу та природу його динаміки. Теорія паритету купівельної сили (спроможності). Теорія попиту на активи. Теорія міжнародного ефекту Фішера. Теорія паритету процентних ставок.

Валютна політика. Валютна інтервенція. Валютна політика України. Проблеми конвертованості національної валюти та шляхи їх вирішення.

Змістовий модуль (тема) 18

Світовий валютний ринок

Валютний ринок: поняття, види, учасники, операції, функції та особливості валютних ринків. Цілі економічних суб'єктів на валютному ринку. Кон'юнктура валютного ринку. Вплив девальвації на стан валютного ринку.

Типи валютних ринків: організовані або біржові валютні ринки; неорганізовані або міжбанківські валютні ринки. Строковий та ринок «спот».

Моделі валютного ринку: попит та пропозиція валюти, вплив девальвації на стан валютного ринку, умова Маршалла-Лернера, «J-крива».

Ринок євровалют.

Сучасні тенденції розвитку валютного ринку.

Змістовий модуль (тема) 19

Світова валютна система

Міжнародні валютні відносини та світова валютна система. Світова валютна система: сутність, види, функції, основні елементи. Рівні валютної системи, що діє у світовому господарстві: національні, міжнародні і світова валютні системи.

Етапи становлення та еволюція світової валютної системи. Етап «золотомонетного стандарту» – Паризька валютна система. Етап «золотодевизного стандарту» – Генуезька валютна система. Етап «золотовалютного стандарту» – Бреттон-Вудська валютні системи. Етап «паперово-валютного стандарту» – Ямайська та Європейська валютні системи. Основні риси та тенденції розвитку сучасної світової валютної системи.

Роль міжнародних валютно-фінансових організацій в функціонуванні світової валютної системи.

Змістовий модуль (тема) 20

Міжнародні розрахунки

Міжнародні розрахунки та їх основні форми.

Механізм міжнародних розрахунків. Способи платежу (платіж готівкою, авансовий платіж, платіж у кредит). Засоби платежу (готівка, чеки, векселі, інші цінні папери, банківський переказ /безготівковий платіж/, кредитні картки). Форми платежу (інкасо, акредитив, відкритий рахунок, банківський переказ, аванс, чекова та вексельна форма, поштові та телеграфні перекази).

Нестабільність міжнародних розрахунків та основні проблеми платіжних балансів країн світу.

Змістовий модуль (тема) 21

Платіжний баланс та макроекономічна рівновага

Платіжний баланс: сутність основні поняття, принципи складання. Класифікація статей платіжного балансу за методикою МВФ – структура платіжного балансу: рахунок поточних операцій, рахунок операцій з капіталом і фінансовими інструментами, зміна офіційних резервів іноземної валюти.

Методи зрівноваження платіжного балансу. Теорії платіжного балансу. Національне та міждержавне регулювання платіжного балансу.

Макроекономічна роль платіжного балансу. Роль балансу поточних операцій. Мультиплікатор витрат у відкритій економіці. Взаємозв'язок рахунків платіжного балансу.

Економічна політика і платіжний баланс. Модель малої відкритої економіки. Економічна політика в моделі малої відкритої економіки. Світова економічна рівновага, механізм її регулювання.

Змістовий модуль (тема) 22

Основні завдання для СРС за змістовими модулями 17,18,19,20,21

1. Міжнародні валютні відносини.
2. Валюта: поняття, види, конвертованість.
3. Валютний курс: поняття, функції, види, моделі.
4. Режими валютних курсів.
5. Теорії регулювання валютного курсу.
6. Валютний ринок: поняття, види, учасники, операції та особливості.
7. Моделі валютного ринку.
8. Світова валютна система: сутність, види, функції, основні елементи.
9. Етапи становлення та еволюція світової валютної системи.
10. Міжнародні валютно-фінансові організації.
11. Валютна політика України.
12. Форми міжнародних розрахунків.
13. Механізм міжнародних розрахунків.
14. Способи платежу у міжнародних розрахунках
15. Засоби платежу у міжнародних розрахунках
16. Форми платежу у міжнародних розрахунках.
17. Структура платіжного балансу.
18. Теорії платіжного балансу.
19. Методи зрівноваження платіжного балансу.
20. Національне та міждержавне регулювання платіжного балансу.
21. Модель малої відкритої економіки.
22. Механізм регулювання світової економічної рівноваги.

Модульний контроль знань за змістовими модулями 17,18,19,20,21 (заліковий модуль №4) здійснюється у формі поточного тестування, усного опитування, виступу з доповідями.

Блок змістових модулів (розділ) 5 МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ

Змістовий модуль (тема) 23 Міжнародна регіональна інтеграція

Міжнародна економічна інтеграція (МЕІ) – закономірність розвитку СГ і МEB. Економічна інтеграція як поняття. Сутність, цілі, значення МЕІ, основні риси. Передумови і фактори розвитку МЕІ як якісно нового рівня МEB. Головні учасники і організатори процесу МЕІ, його сучасні особливості. Зміст і форми МЕІ. Етапи формування міжнародних економічних інтеграційних угруповань (рівні МЕІ) та їх особливості: зона преференційної (вільної) торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз, повна інтеграція. Економічні, соціальні та політичні цілі інтеграції. Формальна та реальна інтеграція. Економічні наслідки інтеграції країн. Стан і перспективи сучасних інтеграційних процесів.

Сучасні інтеграційні угруповання країн. Регіональний характер МЕІ як її особливість. Регіональні інтеграційні об'єднання промислово розвинутих країн. Розвиток міжнародної економічної інтеграції.

Європейські інтеграційні процеси.

Північноамериканська модель економічної інтеграції. Особливості розвитку економічних взаємозв'язків у Північній Америці. Формування північноамериканської зони вільної торгівлі (НАФТА). США у світових інтеграційних процесах. Глобальна політика США щодо процесів європейської економічної інтеграції. Особливості економічних відносин з країнами АТР.

Інтеграційні процеси в економіці країн, що розвиваються. Роль МЕІ у здійсненні НМЕП.

Особливості економічної інтеграції країн Латинської Америки. Розвиток регіональних і субрегіональних інтеграційних угруповань. Латиноамериканська асоціація Інтеграції (ЛААІ). Договір басейну Ла-Плати, Андська група і Амазонський пакт. Центральнаамериканський спільний ринок (ЦАСР). Співробітництво Карибського басейну (КАРІКОМ). Латиноамериканська економічна система (ЛАЕС). Спільний ринок країн Південного конусу (МЕРКОСУР). Проблеми і перспективи створення системи колективних економічних дій у Латинській Америці.

Проблеми розвитку регіонального економічного співробітництва в Африці. Основні економічні угруповання країн Африки. Економічне співробітництво західноафриканських держав (ЕКОВАС). Митний і економічний союз Центральної Африки (ЮДЕАК), його трансформація у економічний і валютний союз Центральної Африки (ЕВСЦА). Спільний ринок країн Магрибу. Спільний ринок Східної і Південної Африки (КОМЕСА). Співробітництво розвитку Півдня Африки (САДК). Проблеми формування Африканського економічного співробітництва. (АфЕС).

Особливості розвитку економічної інтеграції в країнах Азії. Асоціація країн Південно-Східної Азії (АСЕАН). Асоціація регіонального співробітництва Південної Азії (СААРК). Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво

(АТЕС). Рада співробітництва арабських держав Перської Затоки (РСАДПЗ).

Специфіка інтеграції східноєвропейських країн. Проблеми розвитку економічної інтеграції в східноєвропейських країнах в нових умовах переходу до ринкової економіки, створення нової моделі економічної інтеграції. Східноєвропейське співробітництво і вільна торгівля (СЄВТ). Вишеградська група. Центральноевропейська асоціація вільної торгівлі (ЦЕФТА). «Карпатський євро регіон». Чорноморське економічне співтовариство. Економічний союз країн СНД. Центральноазіатське економічне співробітництво (ЦАЕС). Євразійське економічне співробітництво (ЄврАзЕС). Співтовариство Росія-Білорусь. Економічні відносини України з регіональними інтеграційними угрупованнями.

Змістовий модуль (тема) 24 **Європейська економічна інтеграція**

Європейські інтеграційні процеси. Об'єктивні передумови, політичні та економічні цілі, основні етапи та особливості розвитку західноєвропейської економічної інтеграції.

Європейський Союз (ЄС) як найбільш розвинуте інтеграційне об'єднання. Єдність економічної системи країн ЄС.

Особливості інституційного механізму західноєвропейської інтеграції. Особливості розвитку аграрної сфери. Створення західноєвропейської моделі єдиного промислового і науково-технічного розвитку. Єдина науково-технічна політика. Європейська валютна система. Інституціональна структура і політико-правові механізми ЄС. Політика ЄС відносно третіх країн та їх угруповань.

Проблеми подальшого розширення ЄС. Україна і ЄС. Європейська асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ). ЄС-ЄАВТ.

Умови та передумови загальноєвропейської економічної інтеграції.

Змістовий модуль (тема) 25 **Глобалізація міжнародного розвитку**

Глобалізація економічного розвитку і роль МЕВ у встановленні зв'язків національних економік зі СГ та у формуванні елементів глобальної економіки.

Формування економічної єдності світу. Зближення матеріально-виробничих умов народів і держав. Транснаціоналізація світової економіки. Поглиблення процесу інтернаціоналізації виробництва й обігу. НТР: спільність сучасних продуктивних сил. Інтернаціоналізація відтворювальних процесів. Дематеріалізація і інтелектуалізація виробництва, зміна моделі економічного розвитку. Глобальні інвестиційні цикли.

Сталий розвиток в умовах глобалізації. Основні пропорції світового господарства. Рушійні сили і особливості сучасної економічної глобалізації, її головні форми. Моделі економічного розвитку.

Глобальна криза сучасної цивілізації. Головні глобальні і регіональні проблеми сучасного світу. Основні проблеми глобальної екології: економічні аспекти екологічного перенавантаження, світові водні та повітряні проблеми.

Міжнародні економічні аспекти вирішення екологічних проблем, міжнародне природоохоронне співробітництво і проблеми розвитку оптимальної стратегії природокористування. Демографічні світові процеси, проблема перенаселення планети демографічні «ями» та «вибухи». Шляхи розв'язання глобальної продовольчої проблеми. Глобальна ресурсно-енергетична проблема. Безпека світової економіки. Проблема збереження миру, роззброєння й конверсії військового виробництва. Механізм вирішення глобальних проблем. Координація міжнародної економічної політики.

Змістовий модуль (тема) 26 **Інтеграція України у світову економіку**

Об'єктивна необхідність, значення та умови інтеграції України в сучасну міжнародну економічну систему. Стратегічні напрями інтернаціоналізації української економіки. Внутрішньо- та зовнішньоекономічні чинники включення у міжнародну економічну систему, передумови міжнародної економічної інтеграції України. Національні економічні інтереси та зовнішньоекономічні пріоритети України: регіональні, субрегіональні і локальні. Проблеми, особливості, стратегія та перспективи інтеграції України до світового економічного простору. Розвиток двосторонніх міжнародних відносин, розширення участі у європейському співробітництві, співробітництво в межах СНД, членство в міжнародних організаціях. Нові форми та напрями залучення України до світової економічної системи.

Україна у системі сучасних світогосподарських зв'язків. Проблеми економічної безпеки. Стан і трансформація структури зовнішньої торгівлі України, реалізація конкурентних переваг. Приєднання України до СОТ як довгостроковий фактор стабільного розвитку. Стабілізація виробництва та його структурна перебудова, залучення іноземних інвестицій. Участь України в міжнародному русі капіталу та процесах міграції робочої сили. Україна на світовому ринку технологій. Процеси розширення участі України в системі МЄВ. Європейський вектор українського розвитку.

Змістовий модуль (тема) 27 **Основні завдання для СРС за змістовими модулями 23,24,25,26**

1. Міжнародна економічна інтеграція: сутність, цілі, значення, основні риси, передумови і фактори.
2. Етапи формування міжнародних економічних інтеграційних угруповань та їх особливості.
3. Економічні наслідки інтеграції країн.
4. Сучасні інтеграційні угруповання країн.
5. Європейські інтеграційні процеси.
6. Європейський Союз: інституціональна структура, політико-правові й економічні механізми.
7. Економічна інтеграція країн Північної Америки.

8. Економічна інтеграція країн Латинської Америки.
9. Економічна інтеграція в Африці.
10. Економічна інтеграція в країнах Азії.
11. Економічна інтеграція східноєвропейських країн.
12. Перспективи сучасних інтеграційних процесів.
13. Економічні відносини України з регіональними інтеграційними угрупованнями.
14. Глобалізація економічного розвитку.
15. Формування економічної єдності світу.
16. Моделі економічного розвитку.
17. Глобальні інвестиційні цикли.
18. Глобальні проблеми сучасної цивілізації.
19. Механізми вирішення глобальних проблем.
20. Інтеграція України в сучасну міжнародну економічну систему.
21. Передумови міжнародної економічної інтеграції України.
22. Україна у системі сучасних світогосподарських зв'язків.
23. Членство України в міжнародних організаціях.
24. Стратегічні напрями інтернаціоналізації української економіки і зовнішньоекономічні пріоритети України.
25. Європейський вектор українського розвитку.

Модульний контроль знань за змістовими модулями 23,24,25,26 (заліковий модуль №5) здійснюється у формі поточного тестування, усного опитування, виступу з доповідями.

Заключення

Інтегрований висновок за дисципліною. Знання й уміння, які будуть використовуватись при вивченні інших дисциплін. Значення економічних знань для формування світогляду майбутнього фахівця. Сучасні тенденції розвитку і перспективи світової економіки.

4. Розподіл змістових модулів за видами занять за годинами та кредитами

Таблиця 4.1

Назва змістовного модуля	Усього на змістовний модуль (год./кред.)	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	СРС (год.)
1	2	3	4	5
Блок змістових модулів (розділ) 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ				
Змістовий модуль (тема) 1. Міжнародна економічна система	16/0,44	4	4	8
Змістовий модуль (тема) 2. Національні економіки та їх взаємодія	15/0,42	4	4	7
Змістовий модуль (тема) 3. Міжнародна економічна діяльність	15/0,42	4	4	7
Змістовий модуль (тема) 4. Основні завдання для СРС за змістовими модулями 1,2,3	8/0,22	-	-	8
Усього за блоком змістових модулів (розділом) 1	54/1,5	12	12	30
Блок змістових модулів (розділ) 2 МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ ТА СВІТОВІ РИНКИ				
Змістовий модуль (тема) 5. Теорія міжнародної торгівлі	13/0,36	4	4	5
Змістовий модуль (тема) 6. Світовий ринок товарів і послуг	13/0,36	4	4	5
Змістовий модуль (тема) 7. Міжнародна торгова політика	13/0,36	4	4	5
Змістовий модуль (тема) 8. Міжнародний науково-технологічний обмін	11/0,31	4	2	5
Змістовий модуль (тема) 9. Світовий фінансовий ринок	13/0,36	4	4	5
Змістовий модуль (тема) 10. Світовий ринок праці	9/0,25	2	2	5
Змістовий модуль (тема) 11. Міжнародна трудова міграція	10/0,28	2	4	4
Змістовий модуль (тема) 12. Основні завдання для СРС за змістовими модулями 5,6,7,8,9,10,11	8/0,22	-	-	8
Усього за блоком змістових модулів (розділом) 2	90/2,5	24	24	42
Блок змістових модулів (розділ) 3 МІЖНАРОДНИЙ РУХ КАПІТАЛУ				
Змістовий модуль (тема) 13. Прямі інвестиції та міжнародне виробництво	22/0,61	4	4	14
Змістовий модуль (тема) 14. Міжнародне портфельне інвестування	21/0,58	4	4	13
Змістовий модуль (тема) 15. Міжнародний кредит	21/0,58	4	4	13
Змістовий модуль (тема) 16. Основні завдання для СРС за змістовими модулями 13,14,15	8/0,22	-	-	8
Усього за блоком змістових модулів (розділом) 3	72/2,0	12	12	48

Закінчення табл. 4.1

1	2	3	4	5
Блок змістових модулів (розділ) 4				
СВІТОВА ВАЛЮТНА СИСТЕМА ТА ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС				
Змістовий модуль (тема) 17. Теорії валютних курсів	12/0,33	2	2	8
Змістовий модуль (тема) 18. Світовий валютний ринок	11/0,31	2	2	7
Змістовий модуль (тема) 19. Світова валютна система	13/0,36	4	2	7
Змістовий модуль (тема) 20. Міжнародні розрахунки	15/0,42	4	4	7
Змістовий модуль (тема) 21. Платіжний баланс та макроекономічна рівновага	13/0,36	2	4	7
Змістовий модуль (тема) 22. Основні завдання для СРС за змістовими модулями 17,18,19,20,21	8/0,22	-	-	8
Усього за блоком змістових модулів (розділом) 4	72/2,0	14	14	44
Блок змістових модулів (розділ) 5				
МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ				
Змістовий модуль (тема) 23. Міжнародна регіональна інтеграція	17/0,47	4	2	11
Змістовий модуль (тема) 24. Європейська економічна інтеграція	15/0,42	2	2	11
Змістовий модуль (тема) 25. Глобалізація міжнародного розвитку	15/0,42	2	2	11
Змістовий модуль (тема) 26. Інтеграція України у світову економіку	17/0,47	2	4	11
Змістовий модуль (тема) 27. Основні завдання для СРС за змістовими модулями 23,24,25,26	8/0,22	-	-	8
Усього за блоком змістових модулів (розділом) 5	72/2,0	10	10	52
Усього	360/10,0	72	72	216

Таблиця 4.2

Перелік тем практичних занять

№ практичного заняття	Змістовий модуль №	Назва практичних занять	Кількість годин	Обсяг навчального матеріалу (кредити)
1,2	1	Міжнародна економічна система	4	0,11
3,4	2	Національні економіки та їх взаємодія	4	0,11
5,6	3	Міжнародна економічна діяльність	4	0,11
7,8	5	Теорія міжнародної торгівлі	4	0,11
9,10	6	Світовий ринок товарів і послуг	4	0,11
11,12	7	Міжнародна торгова політика	4	0,11
13	8	Міжнародний науково-технологічний обмін	2	0,06
14,15	9	Світовий фінансовий ринок	4	0,11
16	10	Світовий ринок праці	2	0,06
17,18	11	Міжнародна трудова міграція	4	0,11
19,20	13	Прямі інвестиції та міжнародне виробництво	4	0,11
21,22	14	Міжнародне портфельне інвестування	4	0,11
23,24	15	Міжнародний кредит	4	0,11
25	17	Теорії валютних курсів	2	0,06
26	18	Світовий валютний ринок	2	0,06
27	19	Світова валютна система	2	0,06
28,29	20	Міжнародні розрахунки	4	0,11
30,31	21	Платіжний баланс та макроекономічна рівновага	4	0,11
32	23	Міжнародна регіональна інтеграція	2	0,06
33	24	Європейська економічна інтеграція	2	0,06
34	25	Глобалізація міжнародного розвитку	2	0,06
35,36	26	Інтеграція України у світову економіку	4	0,11
ЗАГАЛОМ			72	2,0

5. Система оцінювання навчання

5.1. Система оцінювання трудовитрат навчання студента (залікові модулі)

№	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин	Обсяг трудовитрат студента (кредитів)	Форма Контролю знань	Шкала оцінювання знань студента
1	2	3	4	5	6
1	Перший заліковий модуль за змістовими модулями	54	1,5	Модульний контроль: тестування	(1...100)
2	Другий заліковий модуль за змістовими модулями	90	2,5	Модульний контроль: тестування	(1...100)
3	Третій заліковий модуль за змістовими модулями	72	2,0	Модульний контроль: тестування	(1...100)
4	Четвертий заліковий модуль за змістовими модулями	72	2,0	Модульний контроль: тестування	(1...100)
5	П'ятий заліковий модуль за змістовими модулями	72	2,0	Модульний контроль: тестування	(1...100)
Усього		360	10,0		(1...100)

Примітка: підсумкова оцінка трудовитрат студента на засвоєння дисципліни у цілому підраховується як арифметична сума кредитів за опрацьованими заліковими модулями.

5.2. Система оцінювання знань студентів і шкала оцінки (за кожний заліковий модуль)

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою навчального закладу
A	Відмінно	90 – 100
BC	Добре	75 – 89
DE	Задовільно	60 – 74
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	35 – 59
F	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом	1 – 34

Примітка: згідно з наказом МОН України від 30.12.05 р. № 774, підсумкова оцінка знань з навчальної дисципліни визначається як середньозважена результатів засвоєння окремих залікових модулів в інтервалі (1...100) балів.

7. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Навчальним планом підготовки фахівців за напрямом 6.030503 передбачено виконання курсової роботи з дисципліни «Міжнародна економіка».

8. Види, форми та методи навчання

Лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота студентів згідно таблиці розподілу змістових модулів за видами занять (за годинами та кредитами).

9. Методичне забезпечення

Навчально-методичні матеріали кафедри з дисципліни, які знаходяться на освітньому порталі ХНАДУ.

Навчально-методичні матеріали (навчальні посібники, навчальні програми, плани семінарських занять, тематика рефератів, матеріали для самостійної роботи студентів, списки рекомендованої літератури), що представлені на кафедрі.

Адреси рекомендованих Internet-сайтів:

<http://globalfindata.com>

<http://www.ukrstat.gov.ua>

<http://www.bank.gov.ua>

<http://www.minfin.gov.ua>

<http://www.finance.ua>

<http://rada.gov.ua>

10. Література, що рекомендована для самостійної роботи студентів (Залікові модулі 1,2,3,4,5)

Основна література

1. Авдокушин Е.Ф. Международные экономические отношения: Учебник. – М., 2004.
2. Аكوпова Е.С. и др. Мировая экономика и международные экономические отношения: Учеб. пособие. – Ростов-на-Дону, 2000.
3. Буглай В.Б., Ливенцев Н.Н. Международные экономические отношения. – М., 2001.
4. Дахно І., Бовтун Ю. Міжнародна економіка. – К., 2002.
5. Киреев А.П. Международная экономика: Учеб. пособие для вузов: В 2-х ч. – М., 2001.
6. Козик В.В., Панкова Л.А., Даниленко Н.Б. Міжнародні економічні відносини: Навч. посібник. – К., 2001.
7. Лебедева С.Л., Шлихтер С.В. Мировая экономика. – М., 1998.
8. Ломакин В.К. Мировая экономика: Учебник для вузов. – М., 2003.
9. Международные экономические отношения: Учебник для вузов / Под ред. Е.Ф.Жукова. – М., 2001.
10. Міжнародна економіка: Навчальний посібник / За ред. Ю.Г.Козака, В.М.Новацького. – К., 2002.

11. Міжнародні економічні відносини: Історія міжнародних економічних відносин: Підручник / А.С.Філіпенко, В.С.Будкін, О.В.Бутенко та ін. – К., 1992.
12. Міжнародні економічні відносини: Система регулювання міжнародних економічних відносин: Підручник / А.С.Філіпенко та ін. – К., 1994.
13. Міжнародні економічні відносини: Сучасні міжнародні економічні відносини: Підручник / А.С.Філіпенко, С.Я.Боринець, В.А.Вергун та ін. – К., 1992.
14. Миклашевская Н.А., Холопов А.В. Международная экономика. – М., 2004.
15. Мировая экономика / Под ред. К.П.Николаевой. – М., 2002.
16. Мировая экономика: Учебник / Под. ред. В.П.Колесова, М.Н.Осьмовой. – М., 2000.
17. Михайлушкин А.И. Международная экономика: Учебник. – М., 2002.
18. Пугель Т., Линдерт П. Международная экономика. – М., 2003.
19. Рогоза В.В. Міжнародна економіка. Кн.1. Міжнародна торгівля: теорія і політика. – К., 2000.
20. Рут Ф.Р., Філіпенко А.С. Міжнародна торгівля та інвестиції. – К., 1998.
21. Савельєв Є.В. Міжнародна економіка. – Тернопіль, 2002.
22. Світова економіка: Підручник / А.С.Філіпенко, О.І.Рогач та ін. – К., 2000.
23. Соколенко С.И. Глобальне рынки XXI столетия: Перспективы Украины. – К., 1998.
24. Сприридонов И.А. Мировая экономика: Учеб. пособие. – М., 1999.
25. Україна і світове господарство: взаємодія на межі тисячоліть / А.С.Філіпенко, В.С.Будкін, А.С.Гальчинський. – К., 2002.
26. Фаминский И.П. Международные экономические отношения. – М., 2001.
27. Фомичев В.И. Международная торговля: Учебник. – М., 1998.

Додаткова література

28. Економіка зарубіжних країн: Підручник / А.С.Філіпенко, В.А.Вергун, І.В.Бураківський та ін. – К., 2002.
29. Золотов А.В. Международные валютно-кредитные отношения. – К., 2001.
30. История мировой экономики / Под ред. А.Н.Маркова. – М., 2002.
31. Кругман П.Р., Обстфельд М. Международная экономика. Теория и политика. Пер. с англ. / Под ред. В.П.Колесова, М.В.Куликова. – М., 1997.
32. Международные валютно-финансовые и кредитные отношения: Учебник / Под ред. Л.Н.Красавиной. – М., 2000.
33. Международные экономические отношения: Интеграция / Ю.А.Щербинин, К.Л.Рожков, В.Е.Рыбалкин, Г.Фишер и др. – М., 1997.
34. Міжнародні валютно-кредитні відносини. / За ред. А.С.Філіпенка. – К., 1998.
35. Мировая экономика: Глобальные тенденции за 100 лет / Под ред. И.С.Королева. – М., 2003.
36. Мовсесян А.Г. Транснационализация в мировой экономике. – М., 2001.
37. Основы международных валютно-финансовых и кредитных отношений: Учебник. / Под ред. В.В. Круглова. – М., 1998.
38. Пашин С.Т. Функционирование транснациональных компаний: Организационно-экономическое обеспечение. – М., 2002.

39. Погорелецкий А.И. Экономика зарубежных стран: Учебник. – С.-Пб., 2000.
40. Проблеми економічної інтеграції України в Європейській союз: теорія і стратегія. – Львів, 1996.
41. Решетняк Б.К., Розенфельд Ю.Н. Глобальні проблеми сучасності і шляхи їх вирішення. – К., 1999.
42. Семенов К.А. Международная экономическая интеграция. – М., 2001.
43. Семенов К.А. Международные валютные и финансовые отношения. – М., 2000.
44. Сіваченко І.Ю. Вільні економічні зони. – К., 2001.
45. Тоді Ф. Нариси історії Європейського союзу. – К., 2001.
46. Хофман Л., Мьоллерс Ф. Україна на шляху в Європу. – К., 2001.
47. Шишков Ю.В. Интеграционные процессы на пороге XXI века. – М., 2001.
48. Шреплер Х.А. Международные экономические организации. – М., 1998.
49. Журнал «Международная экономика и международные отношения».

Узгодження з іншими дисциплінами навчального плану

Дисципліна	Викладач	Підпис
Міжнародні фінанси	доц. Солодовнік О.О.	
Торгівельні операції міжнародних корпорацій	доц. Солодовнік О.О.	
Міжнародна економічна діяльність України	ас. Токар І.І.	
Міжнародний менеджмент	доц. Бікулова Д.У.	
Міжнародна інвестиційна діяльність	доц. Покатаєва К.П.	
Валютні операції	доц. Солодовнік О.О.	
Міжнародна торгівля	доц. Солодовнік О.О.	

Укладач:
доцент кафедри
міжнародної економіки

Покатаєва Катерина Петрівна